

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Ing. Petr Hlubuček

náměstek primátora pro oblast životního prostředí, infrastruktury,
technické vybavenosti a bezpečnosti

MHMPXPAL17XK

Praha 21. února 2019

Č. j.: MHMP 349302/2019

Počet listů/příloh: 5/0

Vážený pane Masare,

reaguji na Vaši interpelaci přednesenou na Zastupitelstvu HMP dne 24. ledna 2019, ve které upozorňujete na nebezpečí klimatické změny a navrhuje některá konkrétní opatření pro HMP. Děkuji Vám za podnětné dotazy.

K jednotlivým bodům Vaší interpelace Vám sděluji následující:

1. K návrhu na zrušení nákupu el. energie vyrobené z uhlí a zahájení nákupu el. energie z obnovitelných zdrojů energie

Nákup elektrické energie pro potřeby objektů a jiných odběrných a předávacích míst (dále také OPM) el. energie v majetku hl. m. Prahy (HMP) není jednotný a má několik forem. Pro OPM, která byla určena jako spadající pod působnost usnesení Rady HMP (RHMP) č. 2612/2018 Sb., je využíván postup respektující tímto usnesením definovaná/aktualizovaná „Pravidla centralizovaného zadávání veřejných zakázek v podmínkách hl. m. Prahy“.

Tím se rozumí postup, v němž je nominován tzv. centrální zadavatel, který následně provede organizaci zadávacího řízení na vybranou komoditu na účet tzv. pověřujících zadavatelů a rovněž organizačních jednotek Magistrátu HMP (dále MHMP). Centrálním zadavatelem je jmenován odbor veřejných zakázek MHMP a pověřenými zadavateli jsou (dle současné praxe) podřízené organizace HMP. Jsou jimi dnes organizace, jejichž provoz je financován z příslušné kapitoly věcně příslušné organizační jednotky MHMP (odborem), tedy především střední školy a gymnázia, zařízení sloužící pro potřeby zdravotní a sociální péče, kulturní a (některá) volnočasová zařízení. Tento postup je aktuálně využit pro nákup el. energie celkem více než 1,8 tis. OPM na nízkém a vysokém napětí, které v součtu odebírají více než 60 GWh ročně.

Samostatně si zatím nákup el. energie řeší například městské korporace – Dopravní podnik hl. m. Prahy, a.s. (spotřeba přesahuje 370 GWh/rok), Pražské služby a.s., Pražská plynárenská a.s., dále Zoologická zahrada hl. m. Prahy (spotřeba převyšuje 10 GWh/rok), Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy, Aquacentrum Šutka ad. Odděleně je pak nakupována elektřina také pro chod veřejného osvětlení ve městě (více než 60 GWh/rok). Dále si elektřinu samostatně zatím nakupují pro svá OPM městské části. I zde se v součtu bude jednat o desítky mil. kWh ročně, pokud přihlédneme ke skutečnosti, že musí obstarávat elektřinu pro stovky základních a mateřských škol a dalších objektů občanské vybavenosti.

Podstatou návrhu v interpelaci bylo, aby při nákupu el. energie pro potřeby všech městských budov a institucí byly preferovány pouze takové zdroje, které nebudou elektřinu vyrábět z fosilních zdrojů či jaderné energie, tzn., dodavatel elektrické energie by měl smluvně garantovat a prokazovat, že dodávaný objem elektřiny pochází pouze z následujících zdrojů: Větrné elektrárny, Fotovoltaické elektrárny, Malé vodní elektrárny (do 500 kW výkonu), Kogenerační zařízení využívající biomasu nebo Bioplynové stanice zpracovávající biologicky rozložitelný odpad.

S ohledem na skutečnost, jak je dnes elektřina pro potřeby objektů a zařízení HMP nakupována, je přinejmenším až do doby ukončení běžících kontraktů tento požadavek nesplnitelný.

Je však objektivní skutečností, že pokud hodlá město přijmout závaznou strategii snižování emisí skleníkových plynů (přistoupení k iniciativě Paktu starostů a primátorů, případně C40 v budoucnu), bude se muset aktivně o strukturu výrobních zdrojů, které se na krytí potřeb el. energie budou fyzicky i virtuálně podílet, zajímat a řídit ji.

Prostředkem k tomu může být strategie vlastních investic do nových výroben elektřiny na městských budovách a také iniciace výstavby nových výroben za pomoci třetích osob prostřednictvím PPA („Power Purchase Agreement“) kontraktů (= přímý smluvní vztah o odkupu el. energie za předem dohodnutou cenu.).

Pokud bychom modelově předjímali, že do roku 2030 by 40% nakupované elektřiny všemi organizacemi HMP vč. DPP a MČ mělo pocházet ze zdrojů majících neutrální emise CO₂ (absolutně se může jednat o více než 200 mil. kWh), bylo by nutné postupně vynaložit řádově v současných cenách okolo 5 mld. Kč do nových výroben (zvláště typu fotovoltaických zdrojů). Tyto investice by přitom nemusely být realizovány pouze HMP, ale i smluvními partnery, se kterými by byla uzavřena PPA dohoda o nákupu elektřiny, kterou jejich výroba bude vyrábět za dohodnutých podmínek.

Tento cíl se jeví jako dosažitelný, vyžaduje si však jasnou politickou podporu. Tímto způsobem by se současně podařilo snížit o stejné procento emise CO₂, které se s krytím potřeb elektřiny budou pojit. Dá se přitom očekávat, že měrné náklady na výstavbu výroben se budou snižovat, čímž tento cíl učiní nákladově přijatelnějším.

Pokud bychom současně tyto investiční náklady porovnali s ročními výdaji na nákup celkového množství elektřiny spotřebovávané objekty a institucemi HMP, znamenalo by to postupně každoročně navíc vynakládat stovky mil. Kč (míněno nad náklady pořízení samotné elektřiny) objemu investic do nových zdrojů E-OZE potřebných pro omezení emisí CO₂ o alespoň 40 % do roku 2030.

Z výsledků výše uvedeného posouzení vyplývá, že předložený návrh, jak ovlivnit energetický mix u nakupované elektřiny pro potřeby HMP, není možné za současné praxe implementovat. Pokud by měl být vynucen změnou způsobu nákupu, pak by za stávajícího systému podpory výroby elektřiny z OZE (E-OZE) nepřinesl žádnou novou výrobu, pouze by stávající zdroje E-OZE o něco málo více finančně podpořil. Hlavní část vícenákladů by však stále nesli všichni odběratelé a stát.

Namísto toho vidím jako vhodnější jiné řešení, a to ve formě přípravy závazného plánu, jenž bude součástí strategie snížení emisí CO₂, na jehož základě budou postupně realizovány investice do nových výroben E-OZE, a to přednostně instalovaných na budovách HMP a dále pak objektech a zařízeních jiných subjektů uzavíráním PPA smluvních vztahů.

K implementaci této strategie může zásadním způsobem napomoci nová evropská legislativa (Směrnice EU č. 2018/2001, o podpoře obnovitelných zdrojů energie), která umožní po roce 2020 vznik tzv. komunit obnovitelných zdrojů.

Eliminovat nákup el. energie z uhelných (či jakýchkoliv fosilních) elektráren není za současného stavu liberalizovaného trhu fakticky možné respektive jen za podmínky, že by se Praha vrátila k režimu výběru dodavatele nikoliv pro postupný nákup elektřiny na burze, ale pro skutečný prodej elektřiny. Neumožní tím však spolehlivě řešit, aby toto rozhodnutí přinášelo dodatečné úspory emisí CO₂ (jinými slovy by nakupovaná elektřina pocházela ze stávajících zdrojů E-OZE, jejichž skutečné náklady z valné části hradí někdo jiný). Řešit budoucí zdrojový mix vhodným výběrem dodavatele také naráží na fakt, že smlouvy na dodávku elektřiny jsou dnes uzavřeny na několik málo let, často i jen jeden rok, což v zásadě vylučuje, aby dodavatel v souvislosti s tímto kontraktem inicioval výstavbu nových zdrojů.

S ohledem na postupné zpřísňování emisních cílů CO₂ a celkově klimaticko-energetické politiky s výhledem na požadavek nulové bilance těchto emisí do roku 2050 je budování nových kapacit k zajištění spotřeby města zcela nezbytné a pro město typu Praha velmi ambiciózní a řešitelné za pomoci dnes dostupných technologií jedině současnou výstavbou zdrojů i za hranicemi města.

2. K návrhu přistoupení Prahy k iniciativě C 40 Cities

Iniciativa C40 je závazkem největších světových měst spojit své síly v klimatické politice, prestižním klubem v nejlepší slova smyslu. Dotýká se témat, která Praha již řeší, která se jí týkají a s nimiž se bude muset tak jako tak vyrovnávat (tepelné ostrovy, sucho, kvalita ovzduší). Členství v iniciativě C40 je určeno primárně pro tzv. **megapole**, tj. města která splní alespoň jednu z těchto podmínek:

1. více než 3 miliony obyvatel nebo
2. metropolitní oblast s více než 10 miliony obyvatel nebo
3. mezi 25 městy celého světa s největším HDP.

Hl. m. Praha nespĺňuje žádnou z podmínek členství v C40. Není ani dost velká, ani dost inovativní a ambiciózní. Proto by zřejmě ve snaze o účast v iniciativě neuspěla.

Navíc dle představitele C40 pana **Stelios Diakoulakis** zástupce ředitele regionu Evropa je i tak v současné době v Evropě zaplněná kapacita a během letošního roku se tato situace nezmění.

Jednou z dalších možností je status **inovátora** určený pro menší města, která se nekvalifikují jako megapole. Udělení statutu zajistí mezinárodní uznání, to již můžeme vnímat jako průlomové opatření a zajištění postavení takového města mezi leadry v oblasti udržitelného rozvoje. Ačkoliv je tato kategorie hodnocena subjektivními měřítky, Praha by je zřejmě nespĺnila. Poslední možností je status **pozorovatele**, který nicméně napĺňuje spíše znaky čekatele, neboť je určen městům, která se právě přihlásila a mají jeden rok na naplnění všech potřebných závazků (viz dále) nebo městům, která z procesních nebo regulačních důvodů nedokáží během jednoho roku přístup k dohodě ratifikovat.

Praha nicméně přistoupila v září 2018 k **Paktu starostů a primátorů**, celosvětovému společenství municipalit, které se zavazují k aktivním opatřením na ochranu klimatu. Napĺňuje však zatím jen část závazků, které z členství vyplývají – má zpracovanou adaptační strategii, kterou vytvořila v rámci členství v Mayor's Adapt, před jejich sloučením.

Nyní je důležité, **aby město nejprve doplnilo svou aktivitu v rámci Paktu také mitigačním plánem s cílem redukovat emise CO₂ do roku 2030 o 40% oproti základnímu roku 2005.** Součástí realizace tohoto kroku je **vytvoření Akčního plánu pro udržitelnou energetiku a klima** (tzv. **SECAP**), který je v současné době ve fázi přípravy.

Pro přistoupení k iniciativě C40 je nezbytné, aby město prokázalo, že má ambiciózní klimaticko-energetickou strategii zahrnující jak adaptační, tak i mitigační cíle, a je připraveno je realizovat. Zde je vhodné uvést, že tzv. 1.5°C cíl, vyplývající z aktuální zprávy [1] Mezinárodního panelu pro změny klimatu, mezivládního vědeckého orgánu (IPCC) z listopadu 2018, znamená urychlení mitigačních opatření. Zpráva přináší dva klíčové závěry. Za prvé, negativní dopady globálního oteplení o 2.0°C jsou významně horší, než pokud by bylo dosaženo pouze 1.5°C a za druhé, že dosažení 1.5°C znamená omezení emisí CO₂ do roku 2030 o přibližně 45 % oproti roku 2010 a dosažení nulových čistých emisí okolo roku 2050.

Jak významné a ambiciózní toto navýšení je, lze ilustrovat následujícím výpočtem. Bilance emisí skleníkových plynů započítávaných do klimatických závazků dosáhla v roce 2010 v případě

hl. m. Prahy v součtu téměř 9 milionů tun. [2] Pokles o 45 % by tedy znamenal absolutní snížení **o přibližně 4 mil. tun.** Za současných cen opatření, které emise CO₂ umožňují snižovat¹, **by bylo nutné vynaložit do roku 2030 kumulativně několik stovek miliard korun.**

V přepočtu na rok se tak jedná o větší finanční prostředky, než jaké jsou dnes z rozpočtu HMP vynakládány na veškeré investiční záměry. Tyto investice však současně sníží budoucí výdaje za (nákup) energie v míře, která umožní postupné splacení počátečních výdajů, a zhodnotí či udrží tržní cenu renovovaných nemovitostí. V případě technologií je vedlejším efektem kromě úspory energie a tedy i emisí CO₂ i vyšší užitavý komfort či úroveň poskytované služby.

Je nutné současně zdůraznit, že tyto investice nemusí vynaložit pouze HMP, ale mohou, respektive musí se na nich podílet i další aktéři (obyvatelstvo, jiné veřejné instituce, podnikatelé). Klíčovou otázkou tak spíše je, jak tak významné prostředky do úsporných opatření fakticky v tak krátkém období „aktivizovat“ a jak je vynaložit co nejefektivněji.

Odpovědi na tyto otázky je nutné hledat multioborovým detailním strategickým dokumentem, jehož standardizovanou a mezinárodně uznávanou formu poskytuje zmíněný **Akční plán pro udržitelnou energetiku a klima (SECAP).**

Tabulka 1: Srovnání závazků a cílů Paktu starostů a iniciativy C40

Pakt starostů	C40	Praha
Bilance emisí skleníkových plynů	Bilance emisí skleníkových plynů	Hotovo

¹) Jsou jimi především opatření snižující energetickou náročnost budov, opatření zvyšující účinnost výroby a rozvodu tepla příp. elektřiny, a opatření nahrazující fosilní paliva za paliva či formy energie s nižší případně neutrální emisní stopou (tj. především využívající různé druhy obnovitelných a druhotných zdrojů energie). Investiční náročnost úspory 1 tuny CO₂ se přitom těmito opatřeními pohybuje v malých desítkách až stovkách tisíc korun v přepočtu na roční přínos v podobě úspory CO₂ (typický rozptyl bývá od 50 do 150 tis. Kč/t.rok).

Emisní cíl ve shodě s cíli EU (aktuálně 40% pokles emisí do roku 2030)	Emisní cíl ve shodě s 1.5°C cílem (přísnější, úplná dekarbonizace do 2050)	Není
-	Reportování o adaptaci na rizika a zranitelnosti spojených se změnou klimatu	Není
Akční plán pro udržitelnou energetiku a klima obsahující jak adaptační tak i mitigační opatření (tzv. SECAP)	Akční plán pro udržitelné klima ve shodě s 1.5°C cílem	Zatím pouze Adaptační strategie na změnu klimatu

3. K návrhu vyhlášení stavu klimatické nouze

Z výše uvedeného vyplývá, že Praha, pokud by vyhlásila stav klimatické nouze, nebude to v rámci plnění požadavků C40, ale pouze v rámci své iniciativy. Tuto iniciativu budeme integrovat i do připravovaného Implementačního plánu Strategie adaptace hl. m. Prahy na změnu klimatu připravovaného pro období 2020-2024.

S pozdravem

Ing. Petr Hlubuček

náměstek primátora pro oblast životního prostředí, infrastruktury, technické vybavenosti a bezpečnosti
podepsáno elektronicky

Vážený pan

Vít Masare
Železná 491/16
110 01 Praha 1